

Eduskunnan lakivaliokunnan pyytämä asiantuntijalausunto:

1) tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen sekä 2) poikien ympärileikkaukset

(<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/KAA+1/2019>)

1. Lakivaliokunta pyytää lausuntoa tyttöjen sukuelinten silpomisesta ilmiönä Suomessa eli onko tehty havaintoja tapauksista, jossa tyttö on silvottu tai on uhka silpomisesta, missä määrin ja millaisia tapauksia; onko tehty lastensuojelulaissa tarkoitettuja ilmoituksia poliisille ja lastensuojeluun; perheiden neuvonta ja valistus, ammattilaisten koulutus ja ohjeistus.

Pyynnön tiimoilta HUS Lasten ja nuorten sairauksien toimiala toteaa, että HUS-piirissä tyttöjen sukuelinten silpomista todetaan harvoin. Lastenkirurgian ja nimenomaan lastenurologian poliklinikalla potilaana on ollut alle kymmenen tyttöä viimeisen 15 vuoden aikana. Uudessa lastensairaalassa tai entisellä Lastenlinikalla on leikattu kaksi tyttöä, joilla silpomiseen seurauksena on tullut kysta häpyhuulien alueelle sukuelinten silpomisen jälkitilaan liittyen. Lastentautien vastaanotolla ei ole todettu uusia tapauksia, mutta toisaalta kaikkien pikkutyttöjen ulkosynnyttimiä ei rutiinisti tutkita. Rikosilmoituksia ei myöskään ole tehty. On toki huomattava, että tyyppi I-III silpomisleikkaukset eli sisempien häpyhuulien ja aivan klitoriksen kärjen silpominen voi olla joskus vaikea todeta.

Näkemyksemme mukaan oleellista on katkaista väkivallankierre, jossa tyttöjen ulkoisia sukuelimiä silvotaan kulttuurisista syistä. Ympärileikkauksen esille ottaminen vanhempien kanssa on luonteva osa vastasyntyneen lapsen hoitoon liittyvää ohjausta. Tavoitteena on, että neuvolassa kysytty tieto/todettu äidin sukuelinten silpominen kirjataan sähköiseen potilastietojärjestelmään (Apotti), ja lisätään vastasyntyneen tietoihin. Vastasyntyneen lapsen kotiinlähötarkastuksessa lastenlääkäri ottaa puheeksi silpomisen, mikäli synnyttänyt nainen on kotoisin FGM-riskialueelta tai äidin sukuelimet on silvottu. Hän kertoo, ettei tytön sukuelimiä tule muokata millään tavoin ja varmistaa, että perhe on saanut hoitajalta lapsivuodeosastolla Migrin infolehtisen ”Tyttöjen ja naisten ympärileikkaus” perheen ymmärtämällä kielellä. Migrin esitteitä tyttöjen ja naisten ympärileikkauksesta eri kielillä löytyy:

<https://migri.fi/esitteet-ja-julkaisut#terveys>.

2. Valiokuntaa kiinnostaa myös poikien ympärileikkaukset ilmiönä eli määrä, syyt, missä tehdään ja millaisia tapauksia, tuleeko komplikaatiota hoidettaviksi

HUS Lasten ja nuorten sairauksien toimialalla tehdään vain lääketieteellisesti perusteltuja ympärileikkauksia, niitä ei tehdä uskonnollisista tai muista vakaumuksellista syistä. Vuosina 2015-2019 ovat lastenkirurgit tehneet HUSissa 480 ympärileikkausta. Kun huomioidaan HUS-alueen syntyvyys eli noin 9000 poikaa vuodessa ja siten 45 000 poikaa viidessä vuodessa, on noin 1 % pojista päätynyt ympärileikkaukseen. Luku vastaa hyvin kansainvälisiä arvioita lääketieteellisesti perustellusta ympärileikkaustarpeesta.

Helsingissä 6.2.2020

Päivi Miettinen
hallinnollinen ylilääkäri
lastenendokrinologian oyl, dosentti

Seppo Taskinen
lastenurologian oyl, dosentti